

CBAM webinar

Definitivní období

Magdaléna Holmanová, Jakub Žilák

Ministerstvo životního prostředí

Pravidla webináře

- Všichni účastníci jsou ztlumeni
- Webinář je nahráván a bude zveřejněn
- Externí nahrávání videa není povoleno
- Dotazy piště prosím do chatu – budeme na ně odpovídat během webináře
- Prezentaci zveřejníme na našich webových stránkách, kde také najdete další materiály

Program

Aktuální situace

Změny v rámci zjednodušení CBAM

Prováděcí legislativa pro definitivní období

Jak bude vypadat definitivní období

Jak si předběžně vypočítat počet certifikátů

Aktuální situace

- Co se stalo
 - Schválený omnibus balíček o zjednodušení CBAM
 - Schválená některá prováděcí nařízení CBAM
- Kde jsme teď
 - Poslední čtvrtletní CBAM zpráva za Q4 2025 se podává 31.ledna 2026
 - Podávání žádostí o status schváleného deklaranta u Celní správy
- Co se chystá
 - Schválení zbylých prováděcích nařízení
 - Zavedení portálu pro prodej a odkup CBAM certifikátů
 - Posouzení fungování CBAM během roku 2025 a možné rozšíření

Omnibus balíček: největší změny

- **1. Výjimka de minimis**

- Nový práh **50 tun CBAM zboží/rok** (železo, ocel, hliník, cement, hnojiva).
- Pod touto hranicí → žádné povinnosti CBAM.
- Nevztahuje se na elektřinu a vodík.
- Snížení administrativní zátěž malých dovozců → 90% dovozců pokryje 99% CBAM emisí.

- **2. Schválení deklaranti CBAM**

- Povinnost mít status schváleného deklaranta před překročením limitu 50 t.
- Možnost zmocnit nepřímého celního zástupce.
- Změna zajistí vyšší právní jistotu a odpovědnost zástupců.

Omnibus balíček: největší změny

- **3. Přechodné opatření pro rok 2026**

- Žádosti o status schváleného deklaranta do 31. 3. 2026 → možnost pokračovat v dovozu do rozhodnutí o udělení statusu.

- **4. Nový termín ročního prohlášení**

- Posun z 31. května na 30. září.

- **5. Odklad nákupu CBAM certifikátů**

- První prodej: únor 2027.
- První vyřazení: do 30. 9. 2027 (za rok 2026).

- **6. Výpočet a ověřování emisí**

- Ověření nutné jen při použití skutečných hodnot emisí.
- Při použití standardních hodnot Komise – ověřování se nevyžaduje.
- Zavedení standardních cen uhlíku v třetích zemích.

Omnibus balíček: největší změny

- **7. Prekurzory a složené výrobky**

- Emise prekurzorů z EU ETS či propojených systémů se nebudou započítávat → zabránění dvojímu zpoplatnění emisí.

- **8. Upřesnění seznamu CBAM zboží**

- Změny v sektoru cementu: nekalcinované jíly vyňaty, kalcinované zůstávají zahrnuty.

- **9. Přístup do rejstříku CBAM**

- Nově i pro akreditované ověřovatele a mateřské společnosti → větší transparentnost a kontrola dat.

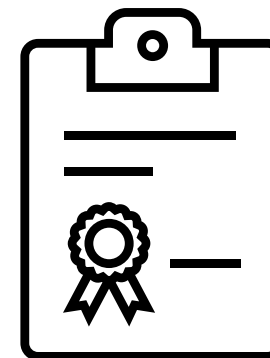
Přehled prováděcích a delegovaných aktů CBAM

Přijaté akty	Stav
IA CBAM registr	Přijato v prosinci 2024, novela schválená v listopadu 2025
IA Podmínky pro schvalování deklarantů CBAM	Přijato v březnu 2025, novela schválená v listopadu 2025
IA Metodika výpočtu emisí	Přijato v listopadu 2025
IA Cena CBAM certifikátů	Přijato v listopadu 2025
IA Zásady ověřování a činnosti ověřovatelů	Přijato v listopadu 2025
IA Podmínky pro uplatnění CBAM na zboží dovezené do EEZ	V adopčním řízení
IA Podmínky pro bezplatnou alokaci	Přijato v prosinci 2025
IA Standardní hodnoty	Přijato v prosinci 2025
IA Celní komunikace a informace o dovozu	Přijato v prosinci 2025
Připravované	Stav
DA Podmínky pro akreditaci ověřovatelů	Probíhá příprava
IA CBAM prohlášení deklarantů	Probíhá příprava
DA Podmínky pro prodej a zpětný odkup CBAM certifikátů	Probíhá příprava
IA Stanovení ceny uhlíku (carbon price)	Probíhá příprava

Definitivní období

Na co se připravit: status schváleného deklaranta

- **Od 1. ledna 2026** budou muset být dovozci registrováni jako CBAM schválení deklaranti = bez tohoto povolení nebude možné dovést zboží CBAM na území EU. (Výjimka pro žádosti podané do 31.3.2026)
- Žádosti o udělení statusu schváleného CBAM deklaranta se budou podávat během roku 2025, v případě ČR **tyto žádosti vyřizuje Celní správa.**

Jaké budou povinnosti

- Do 30. září podat CBAM deklaraci, poprvé v roce 2027 za dovoz 2026
 - V případě vykazování skutečných hodnot je nutné mít ověřené emise
- Po celý rok držet min. 50 % certifikátů odpovídajících emisím ve zboží
 - buď podle standardních hodnot, nebo
 - podle minimálně stejného množství certifikátů, které byly odevzdány minulý rok za srovnatelné zboží.
 - Povinnost se kontroluje čtvrtletně.
- Nakoupit CBAM certifikáty dle množství dovezených emisí se zohledněním bezplatné alokace

Nákup certifikátů

- Jak bude fungovat nákup certifikátů:
 - Dovozci budou nakupovat CBAM certifikáty s cenou odvozenou povolenky v EU ETS.
 - Nákup proběhne pouze přes centrální platformu EK.
 - Certifikáty smí nakupovat jen schválení deklaranti CBAM.
- Nakládání s přebytečnými certifikáty:
 - EK odkoupí pouze certifikáty, které byl deklarant povinen nakoupit.
 - Přebytečné nevyužité certifikáty budou zrušeny bez náhrady (1. 11. následujícího roku).
 - Výjimka: pokud firma nakoupila certifikáty kvůli předpokladu překročení prahu a ten se nakonec nenaplnil → EK odkoupí všechny.

Nákup certifikátů

- Období nákupu (za rok 2026):
 - Certifikáty půjde nakupovat 1. 2. – 30. 9. 2027.
 - Cena odpovídá ceně povolenky v jednotlivých čtvrtletích roku 2026.
- **Co ovlivňuje počet certifikátů:**
 - Emisní náročnost výroby v třetí zemi (skutečné hodnoty výrobce).
 - CBAM benchmarky – emisní intenzity vycházející z 10 % nejlepších zařízení v EU (zatím nezveřejněné).
 - Cena uhlíku zaplacená v třetí zemi (uhlíková daň nebo ETS) – bude odečtena.
 - Postupné snižování bezplatné alokace v EU ETS → rostoucí CBAM povinnost.
- Standardní hodnoty emisí:
 - Použijí se, pokud výrobce nedoloží skutečné hodnoty.
 - Budou vyšší než skutečné (včetně přírážky) → méně výhodné pro dovozce.
 - EK je zveřejní do začátku roku 2026

Cena CBAM certifikátů

- Vazba na EU ETS: cena CBAM má odrážet aukční ceny povolenek v EU ETS.
- **Rok 2026:** čtvrtletní cena = vážený průměr aukčních zúčtovacích cen podle objemu vydražených povolenek.
- **Od 2027:** přechod na týdenní výpočet a aktualizaci ceny CBAM.
- Data a povinnosti: aukční platformy dodávají Komisi data o cenách a objemech.
- Zveřejnění ceny: cena CBAM publikována na webu Komise a v CBAM registru pro použití schválenými deklaranty.

Jaké emise se budou vykazovat?

- **Budou v definitivním období zpoplatněny přímé i nepřímé emise?**

	Cement	Hnojiva	Železo a ocel	Hliník	Vodík	Elektřina
Emise v přechodném období	Přímé i nepřímé					Pouze přímé
Emise v definitivním období (od 2026)	Přímé i nepřímé		Pouze přímé (možný přezkum)			Pouze přímé

- **Proč jsou v definitivním období zahrnuty nepřímé emise jen u cementu a hnojiv?**
 - V CBAM nejsou zahrnuty nepřímé emise u těch sektorů, které v EU pobírají **kompensace nepřímých nákladů**, tedy kompensace firmám za promítnutou cenu emisní povolenky v ceně elektřiny.
 - Pokud by se CBAM rozšířil na nepřímé emise i do těchto sektorů, muselo by dojít k úpravě současných schémat těchto kompensací.

Výpočet emisí a počtu certifikátů

Metodologie výpočtu emisí

Monitorování skutečných emisí a jejich výpočet provádí výrobce:

- Pokud mají být reportovány **skutečné hodnoty emisí**, musí si výrobce ve třetí zemi nastavit podobný proces monitorování emisí, jako výrobce v EU ETS:
 - Vytvoří si **monitorovací plán**
 - Zpracuje každoročně **Roční výkaz emisí**
 - Oba dokumenty zpracovává **v angličtině**
 - Monitoruje emise v hranicích zařízení odpovídající hranicím v EU ETS
- Roční výkaz emisí nemusí sdílet s dovozcem (citlivé údaje o výrobě), místo toho **zpracuje shrnutí** pro dovozce (CBAM deklaranta), plnou zprávu nahraje do CBAM registru
- Kontrola výpočtu a těchto dokumentů bude starostí ověřovatele, kterého si zajistí výrobce = výstupem bude **ověřovací zpráva**, jejíž součástí bude **shrnutí od výrobce**

Metodologie výpočtu emisí

Vykazovací období:

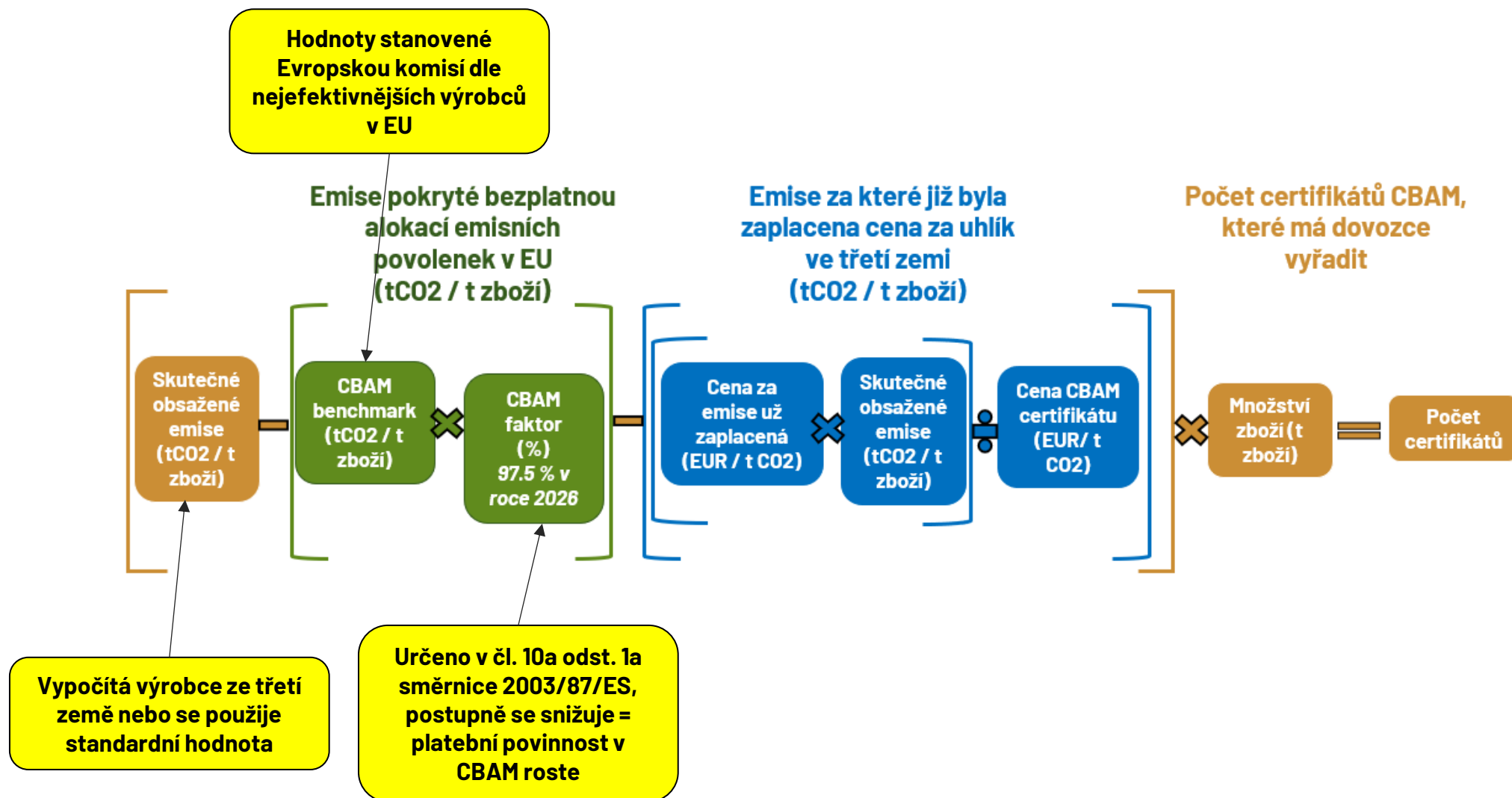
- Emise jsou reportovány za tzv. **vykazovací období**
 - Pro zjednodušení bude platit předpoklad, že zboží dovezené v roce X se považuje za vyrobené v roce X
 - CBAM deklarant může prokázat, že bylo zboží vyrobeno v jiném období
 - Prekurzory mohou být považovány za vyrobené ve stejném období, jako složené zboží
- **Výrobní procesy a funkční jednotka:**
 - Výrobce monitoruje emise na úrovni svého zařízení, poté je přiřadí výrobním procesům a jednotlivým druhům zboží
 - Vykazování emisí podle tzv. funkční jednotky – tuny zboží, u hnojiv obsah N, u cementu obsah slínku
 - Pokud je u výrobků stejná funkční jednotka, emise se mají počítat jako vážený průměr emisí ze všech výrobních procesů používaných v daném zařízení, nikoli zvlášť pro každý proces.

Metodologie výpočtu emisí

Prekurzory:

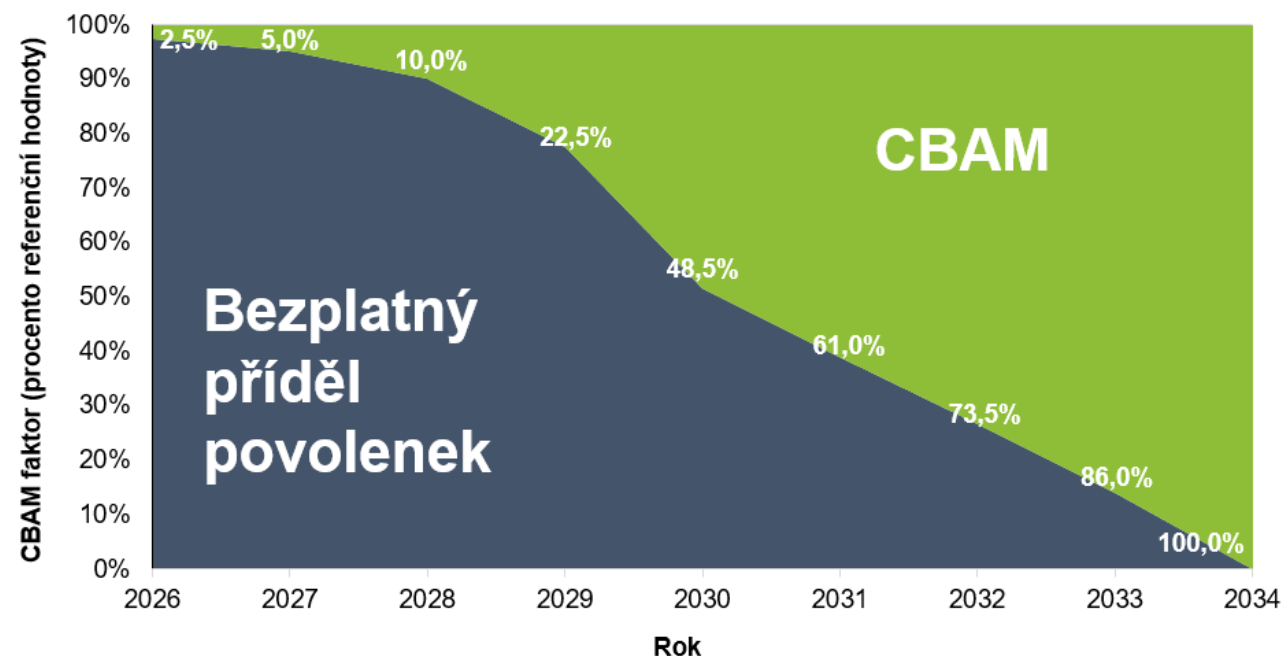
- Pokud výrobce používá pro složené zboží prekurzor od různých dodavatelů, emise se stanoví pomocí váženého průměru emisí těchto prekurzorů
- Je možné emise stanovit zvlášť, pokud prokáže, že k výrobě použil prekurzor jen od některého z dodavatelů
- Je možné **kombinovat použití skutečných a standardních hodnot**, pokud např. budou skutečné emise k dispozici jen pro nějaké prekurzory, pro ostatní může výrobce použít hodnoty standardní

Výpočet počtu certifikátů

Výpočet počtu certifikátů

- Povinnost platit za emise v dovezeném zboží bude snížena o odpovídající přiděl povolenek, které by obdržel výrobce v EU za výrobu stejného zboží
- Např. CBAM faktor 97,5 % neznamená, že bude zpoplatněno jen 2,5 % emisí, ale od skutečných obsažených emisí se odečte 97,5 % benchmarku CBAM, který zohledňuje bezplatnou alokaci v EU = zpoplatní se 2,5 % ekvivalentu emisní intenzity nejefektivnějšího výrobce v EU, ale cokoliv nad tuto hodnotu benchmarku bude zpoplatněno ze 100 %.
- Čím méně efektivní bude výrobce oproti benchmarku, tím větší bude zpoplatnění.

Neplatí, že v roce 2026 je zpoplatněno pouze 2,5 % emisí. Výpočet je vždy individuální podle emisní náročnosti výrobce v porovnání s nejefektivnějším výrobcem v EU.

Výpočet počtu certifikátů – příklad č. 1

Ukázkový příklad: bezvodý amoniak, rok 2026

- Obsažené emise pro Alžírsko: **2,70 tCO₂/t**
 - CBAM benchmark: **1,570 tCO₂/t**
 - Cena uhlíku zaplacená ve třetí zemi: 0
 - CBAM faktor 2026: 97,5 %
 - Cena certifikátu: 80 EUR
- Výpočet: Emise podléhající platbě
 $= 2,70 - (0,975 \times 1,570) = 1,17 \text{ tCO}_2$
- Platební povinnost $= 1,17 \times 80 = \mathbf{94 \text{ EUR/t}}$
- **Zpoplatněno je 44 % emisí**, protože výrobce je výrazně méně efektivní než benchmark.
- S poklesem CBAM faktoru bude platební povinnost v dalších letech rychle růst.

Výrobce je zde méně efektivní, než 10 % nejneefektivnějších výrobců v EU

Výpočet počtu certifikátů – příklad č. 2

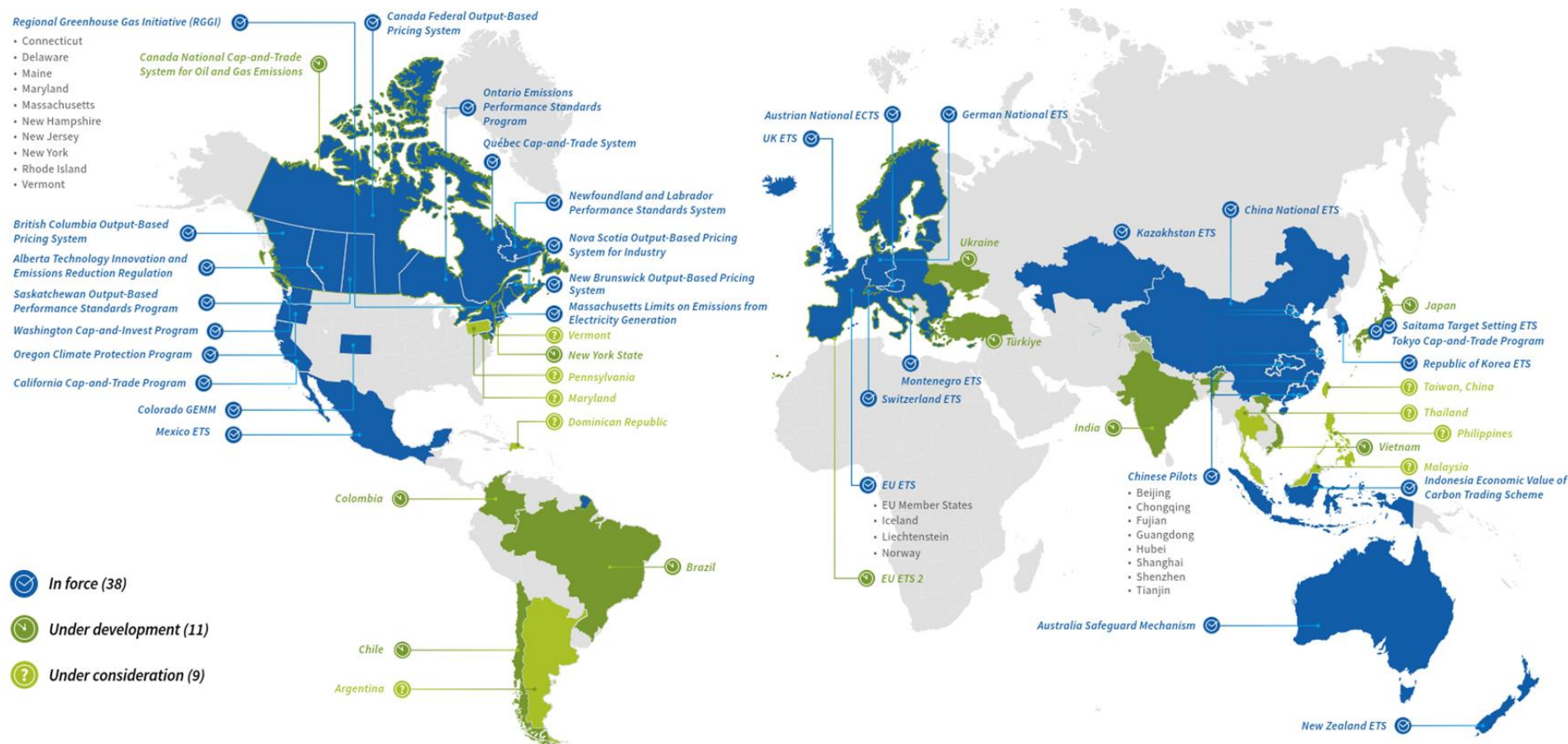
Ukázkový příklad: Ocel, nerezová, v ingotech a jiných primárních formách, rok 2026

- Obsažené emise: **5,5 tCO₂/t**
 - CBAM benchmark: **1,419 tCO₂/t**
 - Cena uhlíku zaplacená ve třetí zemi: **10 EUR/tCO₂**
 - CBAM faktor 2026: 97,5 %
 - Cena certifikátu: 80 EUR
- Výpočet: Emise podléhající platbě $= (5,5 - (0,975 \times 1,419)) - ((10 \times 5,5) / 80) = 3,43 \text{ tCO}_2$
- Platební povinnost $= 3,43 \times 80 = \mathbf{274,318 \text{ EUR/t}}$
- **Zpoplatněno je 62,35 % emisí**, protože výrobce je výrazně méně efektivní než benchmark.
- S poklesem CBAM faktoru bude platební povinnost v dalších letech rychle růst.

Výrobce je zde méně efektivní, než 10 % nejefektivnějších výrobců v EU

Cena zaplacená ve třetích zemích

Ověřování emisí

Ověřování vložených emisí

- Ověřovatel musí být akreditovaný pro CBAM jedním z 27 EU národních akreditačních orgánů
- Postup ověřování
 - ověřovatelé provádějí **kontrolu údajů o emisích** (výpočty, vstupní data, měření, záznamy),
 - posuzují, zda jsou použité **metody v souladu se CBAM nařízením** a prováděcími předpisy,
 - provádějí **analýzu rizik** – zaměřují se na části zařízení / procesy s největším rizikem chyb.

Ověřování vložených emisí

Návštěvy provozů, hodnocení a výstup

- Návštěvy provozů
 - výchozí pravidlo: fyzická návštěva zařízení,
 - možnost virtuální návštěvy nebo výjimečně bez návštěvy, pokud je nízké riziko, předchozí fyzická návštěva a beze změn v zařízení,
 - flexibilnější režim pro zařízení vyrábějící pouze elektřinu.
- Hodnocení a ověřovací zpráva
 - výsledek shrnuje v jednotné elektronické ověřovací zprávě v CBAM registru, která je základem pro přijetí emisních údajů.

Ověřování vložených emisí

- **Ověřovací zpráva a forma výstupu**
 - ověřovací zpráva se vypracovává v jednotné elektronické šabloně dostupné v CBAM registru,
 - zpráva musí obsahovat zejména:
 - popis provedeného ověření,
 - identifikovaná zjištění,
 - závěr ověřovatele a
 - případná doporučení k nápravným opatřením.
 - Výsledek ověření slouží jako podklad pro přijetí či nepřijetí emisních údajů v rámci CBAM.

Ostatní problematika

Elektrřina

- Kdo je CBAM deklarant a co se vykazuje
 - CBAM deklarant = dovozce elektrřiny
 - subjekt, který podává celní prohlášení (dovozce nebo nepřímý celní zástupce)
 - typicky: obchodník s elektrřinou, provozovatel propojení, TSO, případně konečný spotřebitel
 - Vazba na celní režim
 - CBAM se vztahuje pouze na elektrřinu propuštěnou do volného oběhu v EU
 - vykazují se stejné toky elektrřiny, jaké jsou uvedeny v celním prohlášení
 - Status schváleného CBAM deklaranta
 - běžně nutná autorizace dle čl. 5 a 17 nařízení CBAM
 - výjimka dle čl. 5(4): některé dovozy elektrřiny bez nutnosti autorizace (ale odpovědnost zůstává)

Elektřina

- Co CBAM nepokrývá
 - elektřina, která projde EU pouze v tranzitu a není v EU spotřebována
 - elektřina vyrobená v EU
- Tranzit vs. fyzický tok
 - pro CBAM rozhoduje celní režim, nikoliv pouze fyzický tok
 - dovoz měřen po hodinách na hranici, bez započtení vývozů ve stejné hodině
- Země původu = země výroby
 - musí být shodná v celní i CBAM deklaraci
 - při použití standardních emisních hodnot se bere země výroby, i když je elektřina obchodována přes jiný stát

Hlavní dopad: nutnost sladit data z obchodu, měření, celních prohlášení a CBAM reportingu.

Sankce

Co hrozí při nesplnění povinností (od 2026)

- Finanční sankce
 - pokuta za nepodání CBAM prohlášení nebo nevyřazení správného počtu certifikátů CBAM
 - výše pokuty navázána na emise, které měly být pokryty certifikáty (logika obdobná EU ETS)
- Dovoz bez statusu schváleného deklaranta
 - dovoz po překročení prahu / bez statusu schváleného CBAM deklaranta → sankce dle čl. 26
- Odpovědnost nepřímého celního zástupce
 - pokud jedná jako CBAM deklarant, nese sankce on, nikoliv dovozce

Otázky na závěr

5 minut přestávka

Děkujeme za pozornost

Ministerstvo životního prostředí

@mzpcr

@ministerstvo_zp

Ministerstvo životního prostředí

@ministerstvozivotnihoprostredi